

Ljubljana, 15. 1. 2023

Ministrstvo za naravne vire in prostor

g. Jože Novak, minister

mag. Miran Gajšek, državni sekretar

dr. Nataša Bratina, gen. direktorica DPGS

Zaključne ugotovitve okrogle mize

Sodelovanje deležnikov v prostoru – teorija in praksa

ki je bila 13. 12. 2023 na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani

Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije je društvo v javnem interesu na področju prostora in kulture, ki deluje z več kot 65. letno tradicijo. V zadnjih letih poleg letnih konferenc Sedlarjevih srečanj organiziramo redne strokovne razprave na aktualne prostorske tematike, vse s ciljem iskanja najboljših rešitev. Z namenom spodbuditve širše strokovne razprave na vedno aktualno tematiko sodelovanje deležnikov v prostoru smo v decembru 2023 izvedli okroglo mizo.

Na podlagi predstavitev in razprave na okrogli mizi s približno 80 udeleženci, ki so deloma sodelovali v živo na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo in deloma na daljavo, smo oblikovali naslednje

ugotovitve, zaključke in predloge:

Prvič, tako raziskave kot načrtovalska praksa danes nakazujejo, da v urejanju prostora postajajo procesi načrtovanja enako pomembni kot vsebine. Procese zaznamujejo prizadevanja, da pravočasno povežemo in uskladimo različne vidike načrtovanja in deležnike urejanja prostora, zato jih skušamo voditi vse bolj celovito in vključujoče. To zahteva nove organizacijske rešitve in metode dela, ki omogočajo več neposrednega sodelovanja in pomembno nadgrajujejo sistem formalnega oz. obveznega sodelovanja načrtovalcev s predstavniki nosilcev urejanja prostora (NUP), strokovno javnostjo, organizirano civilno družbo in splošno javnostjo.

Drugič, participacija ni sama sebi namen in ni prvenstveno namenjena zbiranju potreb in idej, ampak predvsem izmenjavi informacij, oblikovanju rešitev in dvigovanju sprejemljivosti le teh. To, koga vključujemo v procese načrtovanja in kako, je vedno odvisno od tega, kaj in kje načrtujemo. Na primer, ko pripravljamo lokalne načrte hodljivosti, najprej na ravni občine povežemo strokovne službe s področij, ki poleg prometa ustvarjajo pogoje za hojo (načrtovanje prostora, urejanje javnega prostora, družbene dejavnosti, storitve splošnega pomena, javni potniški promet - JPP idr.). Nato v proces analize in načrtovanja vključimo širok spekter organizacij, ki nam lahko pomagajo razumeti izkušnje in potrebe različnih uporabniških skupin. V proces vključimo tudi prebivalce in prebivalke, ki pomagajo ovrednotiti analitične ugotovitve in ukrepe. Na tak način ustvarimo široko bazo ljudi, ki razumejo hojo kot mobilnostno prakso in se zavedajo različnih koristi hoje za človeka in okolje ter so zainteresirani za izboljšane pogoje za hojo v lokalnem okolju.

Tretjič, pri komunikaciji z deležniki je treba dvigniti veljavne standarde. Potrebni so vključujoči pristopi investitorjev in načrtovalcev ter drugih deležnikov pri usklajevanjih posegov v prostor ter posebne obravnave največjih problemov (primer Romskega naselja v Novem mestu). Tudi sodelovanje državnih in drugih nosilcev urejanja prostora (NUP) je treba izboljšati – to vidimo predvsem kot nalogo resorja za urejanja prostora na MNVP.

Predlogi:

1. Državna in lokalna administracija imata vodilno aktivno vlogo med posameznimi deležniki urejanja prostora, varstva okolja in graditve. Deležniki so: državna in lokalna administracija urejanja prostora, varstva okolja in graditve; posamezni nosilci urejanja prostora, lastniki nepremičnin, investitorji, financerji, nevladne organizacije in civilne iniciative, izobraževalne institucije, strokovne institucije, strokovna in splošna javnost idr.
2. Načela državne in lokalne administracije s področja urejanja prostora in graditve objektov, po katerih mora delovati so zaupanje, odgovornost in strokovnost.
3. Državni in lokalni administraciji urejanja prostora priporočamo redno komunikacijo (koordinacijske sestanke ipd.), na katerih se razpravlja in sprejema zaključke s področja delovanja sistema urejanja prostora, prioriternih projektov, prepoznavanja večjih in pomembnejših problemov ipd.
4. Državna in lokalna administracija urejanja prostora mora v postopke urejanja prostora in graditve vključevati različne civilne iniciative. Komunikacija mora biti strokovno vodena. Sprejeti zaključki so del spisa postopka.
5. Posebej pozorni moramo biti na interese posebnih družbenih skupin (ranljivih, starejših, s posebnimi potrebami idr., pa tudi nezainteresiranih), ki ne morejo ali ne želijo na klasičen način sodelovati v procesih v urejanja prostora in varstva okolja.
6. Prostorska konferenca na začetku postopka priprave prostorskega akta je dobrodošla, prav tako terenski ogledi z nosilci urejanja prostora.
7. Uporaba sodobne informacijske in telekomunikacijske infrastrukture bistveno olajša delo pri sodelovanju deležnikov v procesu načrtovanja prostora, ne more pa predstavljati edini način komuniciranja med deležniki urejanja prostora, varstva okolja in graditve.

Po prispevkih uvodnih predavateljev Nine Uršič, dr. Maje Simoneti, Rajka Sterguljc in Izidorja Jerale in ob upoštevanju razprave pripravil mag. Miran Gajšek, DUPPS, redakcija Izvršni odbor DUPPS.

S spoštovanjem,

dr. Alma Zavodnik Lamovšek
Predsednica DUPPS

Poslano tudi:

- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
- Vlada Republike Slovenije
- Državni zbor RS
- Državni svet RS
- Direktorat za prostor, graditev in stanovanja MOP
- Nosilci urejanja prostora po ZUreP-3
- Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije
- Inženirska zbornica Slovenije
- Združenje mestnih občin Slovenije
- Skupnost občin Slovenije
- Združenje občin Slovenije
- Regionalne razvojne agencije
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Center za prostorsko sociologijo
- Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
- Univerza na Primorskem
- Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo
- Društvo arhitektov Ljubljane
- Društvo krajinskih arhitektov Slovenije
- Društvo vodarjev Slovenije
- Zveza geografov Slovenije
- Zveza geodetov Slovenije
- Slovenska tiskovna agencija